

SPECIFICUL EVALUĂRII ÎN ACTIVITATEA DE MENTORAT

Conf. univ. dr. Liana CRIȘAN-TĂUȘAN
Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca

Abstract: *Teacher mentoring is a supportive relationship for learning, training, and personal development between a teacher with a wealth of professional expertise and a trainee, usually a beginning teacher, in which the teacher intentionally shares their knowledge and experience with the trainee, helping the latter to develop their professional knowledge. Mentors in the educational field are professionals who advise a person with less experience or at the beginning of their teaching career; they offer informed opinions about the profession and share their experiences and knowledge, thus facilitating the induction of the beginning teachers or those in the process of training and the fulfillment of their potential. Pedagogical practice mentoring was introduced in the legislative provisions long before the professional induction mentoring was added and is aimed at training students from vocational high schools with a pedagogical profile or students opting for the psycho-pedagogical training program in order to certify their skills for the teaching profession. The professional induction mentoring was stipulated and regulated in the Romanian education system by the new National Education Law (2011). In the National Education Law No. 1/2011, the practical internship is stipulated as part of the initial training: each beginning teacher must carry out a practical internship lasting one school year, in an educational institution, under the coordination of a mentor teacher. We note that the National Education Law No. 1/2011 provides for the position of a mentor teacher in educational institutions to ensure the initial training and professional induction of teaching staff. The mentor is the person who exercises roles regarding the facilitation of the professional induction of beginners. The concept of professional induction defines the process of integrating a beginner into an organizational, professional environment. When it comes to the evaluation within the mentoring activity—which takes place on two levels, namely evaluating the mentee and evaluating the mentor—one should find the implementation of the directions for improving the evaluation, as well as the characteristics of a modern assessment, as specified in the specialized literature. Within the teacher mentoring activity, the initial assessment aims at obtaining information about the training needs of the mentees and the knowledge, abilities, and methodological and didactic competencies of these teachers. From the perspective of the mentoring activity, the formative assessment aims at identifying and facilitating the development of the mentees, as well as their active involvement in the act of evaluation and developing their ability for self-assessment. The formative self-assessment—l'évaluation formatrice—aims at ensuring that the mentees are aware of the objectives of the practical internship/mentoring process and that they internalize these and develop the ability to self-regulate their own training process. From the perspective of the mentoring activity, the aims of the summative evaluation intend to highlight the progress made by the mentee during the mentoring process/internship and to identify the quality of the mentor's activity. Among the methods and tools most frequently used in evaluating mentoring activities, we mention the systematic observation of behavior, the questionnaire, the assessment interview, the portfolio, and the reflective journal.*

Keywords: *teacher mentoring, teacher training, professional induction, assessment, evaluation methods*

1. Mentoratul în domeniul educațional

Majoritatea definițiilor date termenilor de *mentor* și *mentorat* în domeniul educațional au în vedere expertiza unui profesor experimentat (mentor) care este transmisă voluntar unui coleg la începutul carierei sale, într-o relație de mentorat, în vederea facilitării inserției profesionale a debutantului. Autoritatea nu face parte din această relație și ambele părți urmăresc un proces de învățare și dezvoltare profesională.

Mentoratul educațional este o relație de suport pentru învățare, formare și dezvoltare personală, dintre un profesor cu o bogată expertiză profesională și un stagiar, de regulă cadru didactic debutant, în care profesorul își împărtășește în mod intenționat cunoștințele și experiența stagiului, ajutându-l pe acesta din urmă să-și desăvârșească experiența profesională¹.

Mentorii din domeniul educațional sunt profesioniști care consiliază o persoană mai puțin experimentată sau aflată la începutul carierei didactice, oferă opinii informate despre profesie, împărtășesc experiențele și cunoștințele lor, facilitându-le debutanților sau celor aflați în procesul de formare integrarea profesională și valorificarea potențialului lor.

În funcție de etapa de formare în care se află persoana mentorizată, în instituțiile educaționale din România se pot identifica două forme de mentorat: *mentoratul de practică pedagogică* și *mentoratul de inserție profesională*.

Mentoratul de practică pedagogică a fost introdus în prevederile legislative cu mult timp înaintea mentoratului de inserție profesională, vizând formarea elevilor din liceele vocaționale cu profil pedagogic sau a studenților care optau pentru programul de formare psihopedagogică în vederea certificării competențelor pentru profesia didactică. Formarea inițială a viitoarelor cadre didactice din învățământul preșcolar și primar se realizează la un prim nivel în cadrul liceelor cu profil vocational pedagogic, care desfășoară stagii de practică pedagogică cu elevii. Pregătirea inițială a absolvenților acestor licee va fi continuată în cadrul Facultăților de Științe ale Educației, unde se vor desfășura noi stagii de practică pedagogică pentru formarea viitorilor profesori pentru învățământ preșcolar, profesori pentru învățământ primar sau profesori de pedagogie. Formarea inițială a viitoarelor cadre didactice pentru celelalte specializări se realizează prin Departamentele pentru Pregătirea Personalului Didactic din cadrul universităților prin parcurgerea programelor de formare psihopedagogică în vederea certificării competențelor pentru profesia didactică, organizate pe două niveluri: Nivelul I realizat simultan cu ciclul de licență și Nivelul II realizat simultan cu un masterat în specialitate, sau prin intermediul unui Program postuniversitar de studii psihopedagogice corespunzător Nivelului I și/sau Nivelului II. Prin Ordinul nr.4524/2020, începând cu anul universitar 2020/2021, formarea inițială a profesorilor se realizează și prin intermediul masteratului didactic, cu durata de doi ani, care pregătește cadre didactice pentru disciplinele prevăzute în planurile-cadru din învățământul preuniversitar. Masterul didactic se adresează absolvenților cu diploma de licență care doresc să se orienteze spre cariera didactică.

Mentoratul de inserție profesională stagiului a fost prevăzut și reglementat în sistemul educațional românesc prin Legea educației din 2011. Legislația națională

¹ Cornelia Stan, *Mentorat și coaching în educație*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2020.

prevede introducerea mentoratului prin Legea 1/2011 a educației naționale, prin Ordonanța de Urgență nr. 49/2014 privind instituirea unor măsuri în domeniul educației, și prin Ordinul M:E.C.T.S. nr. 5485/2011 care reglementează constituirea corpului de profesori mentori pentru coordonarea efectuării stagiului practic în vederea ocupării unei funcții didactice.

În funcție de specificul organizării structurilor instituționale și a activității educaționale, C. Stan² descrie următoarele forme de mentorat:

- Mentoratul pentru dezvoltare profesională: desfășurat în Casele Corpului Didactic, prin care se oferă programe de formare continuă pentru dezvoltare profesională, cu scopul dezvoltării competențelor didactice ale cadrelor didactice;
- Mentoratul la nivelul comisiilor metodice: se realizează prin intermediul unor întâlniri ale cadrelor didactice de la diferite niveluri de învățământ și cu diferite specializări, desfășurate cu scopul: diseminării unor informații cu caracter inovativ, schimbului de idei, rezolvării unor situații problematice. Este un mentorat ocazional și de scurtă durată, mentorii fiind cadrele didactice care dețin anumite informații sau experiențe suplimentare;
- Mentoratul la nivelul unității școlare: se realizează prin intermediul unor activități în cadrul cărora specialiști din instituție sau din afara ei contribuie prin expertiza lor la îndrumarea cadrelor didactice din școală în abordarea unor situații care impun perspective inovatoare (experimentarea unor noi strategii didactice, implementarea unui nou curriculum etc.);
- Mentoratul la nivel de catedră sau arie curriculară: presupune transmiterea de informații, experiențe de la profesorii experimentați către cei mai tineri, pentru a-i sprijini în dezvoltarea profesională. Este un mentorat colegial, bazat pe efortul comun în vederea perfecționării demersurilor didactice;
- Mentoratul la nivel de clasă și activități didactice: se realizează în cadrul unor situații de învățare din clasă, prin observarea și analiza activităților desfășurate (de profesor sau studenți, elevi aflați la activitățile de practică pedagogică), prin evaluarea rezultatelor activității, predarea în parteneriat etc.

În literatura de specialitate sunt sintetizate caracteristici care definesc profilul unui mentor eficient din domeniul educațional³:

- Expertiză pedagogică, abilități de proiectare a activităților de îndrumare;
- Cunoașterea legislației din domeniul educațional, a condițiilor de desfășurare a activităților din sistemul de învățământ, a criteriilor de performanță solicitate cadrelor didactice, a condițiilor de avansare pe post;
- Abilități de interrelaționare, comunicare, empatizare;
- Abilitatea de a oferi îndrumări, sfaturi, feedback constructiv;
- Abilități de asigurare a unui bun management al lecțiilor: modalități de organizare a clasei, abilitatea de a adapta cunoștințele academice la nivelul de înțelegere al clasei, gradarea activităților, încadrarea în timp, modalități adecvate de a reacționa la comportamente indezirabile, capacitatea de adaptare

² *Ibidem.*

³ *Ibidem.*

la condiții neprevăzute din cadrul lecțiilor, capacități de evaluare și notare, tratarea diferențiată a elevilor etc.

2. Repere legislative naționale în formarea profesională a cadrelor didactice și în activitatea de mentorat

Formarea cadrelor didactice din România se realizează conform prevederilor Legii Educației Naționale Nr. 1/2011 precum și conform celorlalte acte normative și documente secundare aferente. Legea Educației Naționale Nr. 1/2011 implementează o serie de schimbări privind politicile și practicile educaționale în domeniul formării inițiale și continue a cadrelor didactice.

Schimbările introduse de Legea Educației Naționale Nr. 1/2011 în ceea ce privește formarea inițială a cadrelor didactice se referă la trecerea de la formarea inițială în sistem simultan (în cadrul Departamentelor pentru Pregătirea Personalului Didactic) la formarea inițială în varianta sistemului consecutiv, cu structura: formarea inițială teoretică, în specialitate, realizată în universități; masterat didactic; stagiul practic realizat într-o unitate de învățământ sub coordonarea unui profesor mentor.

Prin OUG nr. 49/2014, art. 58, se modifică prevederea Legii Educației Naționale Nr. 1/2011 din art. 238, referitoare la formarea inițială a cadrelor didactice realizată doar în varianta sistemului consecutiv, oferindu-se posibilitatea parcurgerii masterului didactic sau a programelor de formare psihopedagogică de nivel I și II, în vederea certificării competențelor pentru profesia didactică.

Programele de formare psihopedagogică în vederea certificării competențelor pentru profesia didactică sunt organizate în instituțiile de învățământ superior acreditate, prin departamente de specialitate cu profil psihopedagogic.

Ordinul de ministru nr. 4316/2008 privind *Aprobarea programului de studii în vederea obținerii certificatului de absolvire a Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic* prevede pe lângă planul de învățământ valabil la nivel național, o serie de reglementări în domeniul formării inițiale a personalului didactic din România. Astfel, din 2008, organizarea programelor de formare psihopedagogică urmărește certificarea competențelor specifice pentru profesia didactică, ce se poate obține la două niveluri, respectiv:

1. nivelul I (inițial) care acordă absolvenților de studii universitare dreptul să ocupe posturi didactice în învățământul preșcolar, primar și gimnazial, cu condiția acumulării unui minimum de 30 de credite transferabile din programul de formare psihopedagogică;
2. nivelul II (de aprofundare) care acordă absolvenților de studii universitare dreptul să ocupe posturi didactice în învățământul liceal, postliceal și superior, cu satisfacerea a două condiții: acumularea unui minimum de 60 de credite transferabile din programul de formare psihopedagogică; absolvirea unui program de master în domeniul diplomei de studii universitare de licență.

În Legea Educației Naționale Nr. 1/2011, stagiatura este prevăzută ca parte a formării inițiale: fiecare cadru didactic debutant trebuie să efectueze un stagiul practic cu durata de un an școlar, într-o instituție de învățământ, sub coordonarea unui profesor mentor. OUG nr. 49/2014, prin art. 61, precizează că efectuarea stagiului practic este condiționată de obținerea diplomei de licență și a diplomei de master didactic sau a

certificatului de absolvire a programului de formare psihopedagogică de nivel I sau II. Se remarcă faptul că Legea Educației Naționale Nr. 1/2011 prevede funcția de profesor mentor în instituțiile de învățământ, pentru asigurarea formării inițiale și a inserției profesionale a cadrelor didactice.

Prin instituirea necesității parcurgerii de către debutanți a unui stagiu practic de exersare a profesiei didactice sub asistența și coordonarea unui mentor (Legea Educației Naționale Nr. 1/2011, Art. 248, alin.1), se oferă o soluție pentru ameliorarea și favorizarea inserției profesionale a cadrelor didactice debutante.

Mentorul este persoana care exercită roluri privind facilitarea inserției profesionale a debutanților⁴. Conceptul de inserție profesională definește procesul de integrare a unui debutant într-un mediu organizațional, profesional⁵.

Prin aplicarea O.M. nr. 5485 din 29.09.2011 pentru aprobarea *Metodologiei privind constituirea corpului profesorilor mentori pentru coordonarea efectuării stagiului practic în vederea efectuării unei funcții didactice*, în România a demarat procesul de selectare și formare a mentorilor de inserție profesională. Dobândirea funcției didactice de profesor mentor pentru inserția profesională a cadrelor didactice stagiare se realizează pe baza unui concurs constând în îndeplinirea unor condiții minimale privind experiența și acumulările din cadrul procesului de formare continuă, precum și în susținerea unei probe practice. Cadrele didactice care au calitatea de profesori mentori și fac parte din corpul profesorilor mentori beneficiază de reducerea cu două ore pe săptămână a normei didactice sau de remunerarea activităților de mentorat efectuate în afara normei de bază.

Finalul etapei de formare inițială a cadrelor didactice este reprezentat de examenul național de definitivare în învățământ și, conform metodologiei aprobate prin ordin al ministrului, cuprinde:

1. etapa I, eliminatorie, care constă în: evaluarea activității profesionale din unitatea de învățământ, evaluarea portofoliului profesional personal și cel puțin două inspecții la clasă. Evaluările se realizează în perioada stagiului practic de un an școlar, de către inspectoratele școlare.
2. etapa a II-a, finală, constând într-o examinare scrisă, realizată la finalizarea stagiului practic de un an școlar.

Legea Educației Naționale Nr. 1/2011 aduce câteva modificări și în domeniul sistemului formării continue a cadrelor didactice, prin flexibilizarea acestuia: obținerea prin studii corespunzătoare a unei noi specializări, diferită de cea de bază, se consideră formare continuă; obligativitatea obținerii de către personalul didactic a 90 de credite profesionale transferabile, la fiecare interval consecutiv de 5 ani, considerat de la data promovării examenului de definitivare.

Evoluția în carieră a personalului didactic se realizează în continuare prin sistemul gradelor didactice II și I, considerate ca examene de certificare a diferitelor niveluri de competență atinse pe parcursul carierei didactice, precum și ca repere în statutul profesional al cadrelor didactice din România.

⁴ Liliana Ezechil (coord.), *Calitate în mentoratul educațional*, București, Editura V&I Integral, 2008.

⁵ Liliana Ezechil (coord.), *Ghidul mentorului*, Pitești, Editura Paralela 45, 2009.

Conform Legii Educației Naționale Nr. 1/2011, Ministerul Educației, la fel ca și în legislația anterioară, este cel care stabilește obiectivele și coordonează formarea continuă a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar.

Legislația și actele normative fundamentale care reglementează activitățile de mentorat și în care sunt precizate statutul, funcțiile și rolurile mentorului de inserție profesională, sunt: Standard Ocupațional Mentor, București 1999; O.M. Nr. 5.400/25.11.2004 privind Statutul cadrului didactic-mentor; Legea Educației Naționale (Nr. 1/2011); Standard Ocupațional Inspector școlar pentru mentorat, 10/10/2011; O.M. Nr. 5.485/29.09.2011 pentru aprobarea Metodologiei privind constituirea corpului profesorilor mentori.

Precizările din Legea Educației Naționale nr 1/2011 sunt lipsite de orice ambiguitate. Conform art. 236, formarea inițială pentru ocuparea funcțiilor didactice din învățământul preuniversitar cuprinde: a) formarea inițială, teoretică, în specialitate, realizată prin universități, în cadrul unor programe acreditate; b) master didactic cu durata de 2 ani; c) stagiul practic cu durata de un an școlar, realizat într-o unitate de învățământ, sub coordonarea unui profesor mentor. În art. 247 din cadrul aceleiași legi se face, de asemenea, distincția între funcția de mentor de dezvoltare profesională – prevăzută a se exercita la nivelul Caselor Corpului Didactic și funcția de profesor mentor pentru asigurarea formării inițiale și a inserției profesionale a cadrelor didactice – funcție prevăzută a fi în exercițiu la nivelul instituțiilor de învățământ.

Modul de realizare a selecției profesorilor mentori este precizat în cadrul Metodologiei privind constituirea corpului profesorilor mentori pentru coordonarea efectuării stagiului practic în vederea ocupării unei funcții didactice⁶. Acesta se realizează prin două probe: portofoliu și probă practică. Cea din urmă constă în susținerea unei lecții/activități didactice la disciplinele pe care mentorul potențial le poate preda, în concordanță cu specializările înscrise pe diplomă, precum și prin realizarea unei asistențe la o lecție/activitate pe care o va analiza și evalua.

Fiecare inspectorat școlar a realizat o procedură proprie privind selecția profesorilor mentori pentru inserția profesională a cadrelor didactice stagiare.

3. Specificul evaluării în activitățile de mentorat educațional

În ceea ce privește evaluarea în activitățile de mentorat, poate fi abordată având în vedere două direcții: evaluarea mentorului și evaluarea persoanei mentorate.

M. Moldoveanu, M. Mircescu, R. Pachef, S. Chircu⁷ prezintă următoarele repere specifice pentru cele două direcții de evaluare în activitățile de mentorat:

⁶ *Metodologia privind constituirea corpului profesorilor mentori pentru coordonarea efectuării stagiului practic în vederea ocupării unei funcții didactice*, aprobată prin O.M. nr. 5485/29.11.2011.

⁷ Liliana Ezechil, *Mentoratul de inserție profesională, Suport de curs Modulul I, elaborat în cadrul proiectului „DE LA DEBUT LA SUCCES – program național de mentorat de inserție profesională a cadrelor didactice” – POSDRU/57/1.3/S/36525* București, PRINTECH, 2013.

	Evaluarea persoanei mentorate	Evaluarea mentorului
Evaluatori (Cine evaluează?)	<ul style="list-style-type: none"> - Mentorul; - Managerii școlari; - Inspectorul școlar; - Persoana mentorată însăși (autoevaluare). 	<ul style="list-style-type: none"> - Managerii școlari; - Inspectorul școlar; - Persoana mentorată - Mentorul însuși (autoevaluare).
Obiectul evaluării (Ce se evaluează?)	<ul style="list-style-type: none"> - Nevoi de formare; - Comportamentul didactic; - Atitudini (față de elevi, profesie, colegi, instituția școlară, propria carieră); - Aptitudinile didactice (în mod deosebit competențele de comunicare); - Motivația. 	<ul style="list-style-type: none"> - Calitatea activității de mentorat; - Eficiența strategiilor utilizate; - Atitudinea față de persoana mentorată; - Rezultatele obținute.
Beneficiarii evaluării (Cui servește evaluarea?)	<p>Persoanei mentorate</p> <ul style="list-style-type: none"> - facilitarea integrării profesionale; - afirmarea comportamentului didactic; - conștientizarea progresului profesional; - corectarea unor disfuncționalități. 	<p>Mentorului</p> <ul style="list-style-type: none"> - pentru perfecționarea propriei activități; <p>Managerilor</p> <ul style="list-style-type: none"> - pentru cunoașterea calității activităților de mentorat.
Cum se valorifică evaluarea?	<p>Mentor</p> <ul style="list-style-type: none"> - pentru perfecționarea activității; <p>Managerii școlari</p> <ul style="list-style-type: none"> - pentru monitorizarea procesului de inserție profesională. 	

Subliniem funcțiile de constatare, apreciere, diagnosticare și prognosticare pe care le îndeplinesc evaluările din cadrul activităților de mentorat. Din perspectiva mentorului: constată și apreciază rezultatele obținute de debutant, prin raportare la obiectivele propuse; identifică aspectele pozitive, reușite, dar și nerealizările, lacunele, precum și cauzele care le determină, putându-se lua măsuri de ordin ameliorativ; poate lua măsuri de reglare și autoreglare atât a procesului didactic, cât și a celui de mentorat; rezultatele evaluărilor oferă mentorilor posibilitatea perfecționării propriei activități de cadru didactic și îndrumător al persoanei mentorate. Din perspectiva persoanei mentorate: evaluările efectuate de către mentori au impact asupra personalității acestora; o evaluare corect realizată permite acestora dezvoltarea capacității de autocunoaștere și autoevaluare, stimulează în continuare motivația și interesele profesionale ale acestora; aprecierile mentorilor stau la baza reglării și autoreglării activității didactice viitoare.

Principalele metode și instrumente de evaluare utilizate în activitatea de mentorat educațional sunt: observarea sistematică a comportamentului, chestionarul, interviul de evaluare, portofoliul, jurnalul reflexiv.

Observarea sistematică a activității și comportamentului persoanei mentorate constă în urmărirea și consemnarea atentă, fidelă și sistematică a comportamentului unei persoane și a faptelor așa cum se manifestă ele în mod natural, cu scopul de a sesiza aspectele caracteristice. Constă în investigarea sistematică, pe baza unui plan dinainte elaborat și cu ajutorul unor instrumente adecvate, a acțiunilor, evenimentelor, relațiilor și proceselor dintr-un câmp social dat. Există o diversitate de forme ale observației:

- după gradul de explicitare a ipotezei: observație spontană, observație sistematică;
- după obiectul și modul de realizare: observație directă, observație indirectă;
- după criteriul „timp”: observație transversală, observație longitudinală;
- după criteriul „loc”: observație de teren, observație de laborator;
- după modul de organizare: observație integrală, observație selectivă.

Din perspectiva activității de mentorat, prin observarea sistematică a comportamentului persoanei mentorate, mentorul va obține informații despre activități, abilități, cunoștințe, atitudini, aptitudini ale profesorului mentorat. Se poate observa activitatea acestuia în cadrul lecțiilor, activitățile extracurriculare etc.

Etapele în desfășurarea observării sunt: pregătirea, stabilirea obiectivelor, a condițiilor de realizare a observării, alegerea și construirea instrumentelor; desfășurarea observării; prelucrarea și interpretarea datelor; valorificarea datelor (prin comunicarea lor debutantului și adoptarea unor măsuri de ameliorare).

Avantajele metodei se referă mai ales la faptul că permite investigarea unor comportamente complexe, iar dezavantajul major este subiectivitatea. Instrumente specifice utilizate: fișa de observare, lista de control și grila de apreciere.

Grila de apreciere evidențiază, pe de o parte, o serie de criterii de luat în considerare, grupate pe domenii de activitate, și, pe de altă parte, o scală de evaluare cu mai multe trepte (exemplu: insuficient, suficient, bun, foarte bun) pentru aprecierea fiecărui criteriu. Lista de control conține o serie de indicatori de urmărit, cu consemnarea prezenței sau absenței fiecăruia. Fișa de observare a activității poate avea ca reper fișa de evaluare a lecției.

Portofoliul reprezintă un instrument, prin care profesorul mentor poate să-i urmărească progresul debutantului – în plan cognitiv, atitudinal și comportamental, de-a

lungul unui interval mai lung de timp (un semestru sau un an școlar). La începutul demersului educativ se realizează un diagnostic asupra necesităților de învățare ale debutantului, pentru a stabili obiectivele și criteriile de evaluare. Diagnosticul este realizat de către profesorul mentor și este discutat cu debutantul implicat în evaluare. Portofoliul debutantului este unul de progres și cuprinde un ansamblu de documente semnificative care oferă informații despre cunoștințe, capacități și abilități. Stimulează și susține învățarea și înregistrează progresul în învățare. Conținutul portofoliului debutantului cuprinde: prezentarea studiilor și activităților de formare inițiale ale debutantului; documente curriculare întocmite de debutant; probe/instrumente de evaluare; autoevaluări; jurnalul reflexiv; liste bibliografice; fișe din literatura de specialitate; fișe de observare a activității mentorului; evidența discuțiilor cu mentorul.

Avantajele metodei vizează aspecte cum sunt: complexitatea, flexibilitatea, evidențierea progresului. Criterii utilizate pentru evaluarea portofoliului pot fi: completitudine, prezentare, corectitudine, elemente personale, elemente de autorefecție.

Portofoliul mentorului este unul de prezentare, o resursă importantă în activitatea de mentorat pentru exemplificări, studii de caz. Conține modele de elemente curriculare, instrumente de evaluare și liste bibliografice. Avantajele portofoliului pentru mentor: oferă un material demonstrativ, complexitate și favorizează dezvoltarea profesională a mentorului. Este întotdeauna un reper pentru evaluarea mentorului de către manager.

Jurnalul reflexiv cuprinde însemnările și reflecțiile debutantului cu privire la aspectele pe care le trăiește în timpul procesului de cunoaștere, la dificultățile întâmpinate și la modalitățile de depășire a acestora. Debutantul trece în mod regulat în jurnalul reflexiv, sentimentele, gândurile și opiniile sale cu privire la propriul proces de învățare. Constituie o modalitate de valorificare a experienței personale care devine astfel o resursă în învățare în condiții în care este supusă unei reflecții și aprecieri critice. Favorizează dezvoltarea la debutant a abilităților metacognitive prin faptul că dezvoltă deprinderea acestuia de a-și examina propriul nivel de cunoaștere atins. Structura unui jurnal reflexiv include: descrierea unei situații; analizarea situației; identificarea dificultăților și a stărilor afective legate de acestea; evidențierea modalităților de soluționare; sesizarea aspectelor învățate – ce s-a învățat, unde s-a greșit, ce mai e de învățat.

Metoda este avantajoasă deoarece permite mentorului să cunoască și să ia în considerație aspectele care pot influența progresul debutantului. La debutant stimulează autorefecția, autocontrolul și autoreglarea. Necesită însă timp și disciplină din partea debutantului pentru elaborarea părerilor privind sarcinile de învățare.

Fiecare profesor mentor are libertate deplină în stabilirea criteriilor pe baza cărora se va realiza aprecierea activităților desfășurate de către debutanți, în funcție de metodele de evaluare alese, de caracteristicile debutanților săi și nu în ultimul rând de conținuturile supuse evaluării.

Interviul de evaluare are la bază o convorbire între mentor, manager și debutant, prin care: se oferă un feed-back pentru activitatea desfășurată; se semnalează posibile disfuncționalități; se realizează o mai bună cunoaștere a debutantului; se îndrumă/monitorizează persoana evaluată. Interviurile pot fi: structurate sau nestructurate. Se impune respectarea unor cerințe: pregătirea prealabilă a interviului, pentru clarificarea obiectivelor, construirea planului de formare, formularea întrebărilor de bază;

desfășurarea interviului într-un climat de încredere și respect reciproc; predominarea elementelor de feed-back pozitiv.

Strategiile evaluative amintite prezintă atât avantaje cât și dezavantaje, dar între ele există complementaritate.

Bibliografia

- BOCOȘ, Mușata, *Didactica disciplinelor pedagogice. Un cadru constructivist*, ediția a II-a, revăzută, Pitești, Editura Paralela 45, 2007.
- CRAȘOVAN, Mariana, *Mentoratul – modalitate de pregătire și integrare profesională a viitoarelor cadre didactice*, București, Editura Universitară, 2016.
- EZECHIL, Liliana (coord.), *Calitate în mentoratul educațional*, București, Editura V&I Integral, 2008,
- EZECHIL, Liliana (coord.), *Ghidul mentorului*, Pitești, Editura Paralela 45, 2009,
- EZECHIL, Liliana, *Mentoratul de inserție profesională, Suport de curs. Modulul I, elaborat în cadrul proiectului „DE LA DEBUT LA SUCCES – program național de mentorat de inserție profesională a cadrelor didactice” – POSDRU/57/1.3/S/36525*, București, Printech, 2013.
- LAZĂR, Emil, LEAHU, Gabriel, *Mentoratul în educație. Context facilitator și modalitate de sprijin pentru cariera didactică*, București, Editura Universitară, 2020.
- PALOȘ, Ramona, *Învățarea la vârsta adultă*, București, Editura Didactică și Pedagogică R.A., 2007.
- STAN, Cornelia, *Mentorat și coaching în educație*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2020.
- ȘERBĂNESCU, Laura, *Formarea profesională a cadrelor didactice – repere pentru managementul carierei*, București, Editura Printech, 2012.
- VINȚANU, Nicolae, *Educația adulților*, București, Editura Didactică și Pedagogică R.A., 1998.
- Legea Educației Naționale nr.1/2011.*
- Metodologia privind constituirea corpului profesorilor mentori pentru coordonarea efectuării stagiului practic în vederea ocupării unei funcții didactice*, aprobată prin O.M. nr. 5485/29.11.2011.